

-ADIM ADIM-

ARA
BULU
CULUK

Av. Arb. Ülkem BAŞ

 PEGEM
AKADEMI

Av. Arb. Ülkem BAŞ

ADIM ADIM ARABULUCULUK

ISBN 978-605-241-695-2
DOI 10.14527/9786052416952

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Mayıs 2019, Ankara

Yayın-Proje: Merve Toruk
Dizgi-Grafik Tasarım: Kaan Işık
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Limited Şirketi
Çetinemeç Bulvarı 1314.Cadde No:37A-B
0312 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 33365

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Ülkemizde, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri ve özellikle arabuluculuğa olan ilginin son yıllarda arttığı, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun hazırlık aşamasında ağır eleştirilerde bulunan kesimlerin dahi biraz da şaşkınlık içerisinde, sistemin avantajlarından bahsettikleri memnuniyetle görülmektedir.

İlginin artışına temel etkenin; barışçıl yöntemlerle sorun çözmeye toplumumuzun yatkınlığı ve dolayısıyla uyuşmazlık çözümündeki başarı oranındaki yükseklik gösterilebilir. Başarı oranının yüksek seviyelerde seyretmesinin başlıca nedenleri ise Adalet Bakanlığının ve özellikle Arabuluculuk Daire Başkanlığının çalışmaları, arabulucuların sistemi benimsemeleri, uygulamalarda gösterdikleri sabırlı tutum ve arabuluculuğun hukukçular tarafından icra edilmesi olarak sıralanabilir.

Bizlerde de, sisteme bir nebze katkı sağlamak amacıyla çalışma yapma isteği oluşmuş, bu amaçla mevzuatın ışığında, gerek uygulamada, gerekse arabuluculuk temel ve uzmanlık eğitimlerinde karşılaşılan soru ve sorunları ele alacak şekilde hazırlanmış çalışmada; arabuluculuk sürecinin aşamaları dikkate alınmış, bu nedenle mevzuat hükümleri ihtiva ettiği sıralamaya bağlı kalınmaksızın izah edilmiş, tutanak örnekleri ve tablolarla özetlemeler yapılmış, son kısımda müzakerelerde dikkat edilmesi gereken özellikli durumlara yer verilmiş, ek bölüm ise ilgili mevzuata ayrılmıştır.

İncelememizde, yeri geldikçe öğretilere de atıflar yapılmış ancak arabuluculuğun, Türk Hukuk Sistemindeki temel kanun olan 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun, hukuk sistemimize yeni bir kavram olarak giren arabuluculuk ve arabulucu, ilkeleri, hakları ve sorumluluklarıyla izahına detaylı olarak değinilmiştir.

Çalışmamızda desteğini esirgemeyen; aileme, Hukuk İşleri Genel Müdürü Sayın Hakan Öztatar'a, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Eğitim Koordinatörü Suat Pınar'a, Isparta Baro Başkanlığına ve meslektaşlarıma teşekkür eder, faydalı olmasını dilerim.

Avukat Arabulucu Ülkem BAŞ¹

Isparta – Mayıs 2019

1 Avukat Arabulucu Ülkem BAŞ; Isparta Barosu'na kayıtlı olup, sicile kayıtlı ilk Arabuluculardandır. Isparta Arabuluculuk Derneği kurucu Başkanı da olan Baş, Bakanlık tarafından akredite edilen eğitimcilerdendir. 2015 yılından bu yana Arabuluculuk temel ve uzmanlık eğitimlerinde, eğitici olarak çalışmaktadır. (Detaylı bilgi ve iletişim için : www.ulkembas.av.tr)

Genel	Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri Türk Hukuk Sisteminde arabuluculuk mevzuatı Arabuluculuk nedir? Arabulucu kimdir? Arabulucunun sorumlulukları nelerdir?
Arabuluculuk süreci öncesi	Konu ve kapsam arabuluculuğa elverişli mi? Arabuluculuğa elverişlilik sağlanmış ise başvurunun yapılmasında iradilik ve istisnası olan dava şartı arabuluculuk
Arabuluculuğa başvuru	Başvurunun yapılması Başvuru işlemleri ve yetki Sürecin başlamasının etkisi
Çağrı	Ön görüşmeler ve çağrı
Oturların yapılması	İlk oturum ve diğer oturumlar
Sonuçlandırma	Sonuçlandırma çeşitleri
Süreç sonrası olası aşamalar	İcra edilebilirlik şerhi Dava açılması
Mevzuatta yer alan diğer hususlar	Teşkilat Eğitim ve sınav Denetim Etik kurallar Arabuluculuğun geliştirilmesi Etkili taraf vekilliği Müzakerede uyulması gereken temel kurallar
Ek	Mevzuat ve diğer kanunların ilgili kısımları

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Giriş	1
Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları (AUÇ) ve Teoride Arabuluculuk	2
Mevzuat.....	5
Arabuluculuk	9
Arabulucu	11
Arabulucunun Nitelikleri ve Yasal Sorumlulukları	15
Arabuluculuğa Elverişlilik (Konu ve Kapsam)	22
Uyuşmazlık Arabuluculuğa Elverişli ise Başvuruda İradilik ve İstisnası	25
Arabuluculuğa Başvuru	38
Başvuru İşlemleri.....	42
Yer Bakımından Yetki.....	42
Sürecin Başlamasının Etkisi	43
Ön Görüşme ve Çağrı	50
İlk Oturum ve Diğer Oturumlar	60
Sonuç Aşaması	73
Süreç Sonrası Gerçekleşebilecek Aşamalar.....	85
Arabuluculuk Teşkilatı.....	91
Eğitim, Eğitim Kuruluşları ve Sınav	94
Denetim	96
Türkiye Arabulucular Etik Kuralları	96
Arabuluculuğun Geliştirilmesi.....	97
Arabuluculuğun Anayasaya Aykırı Olduğu İddiası	97
Arabuluculukta Etkili Taraf Vekilliği	98
Müzakerelerde Uyulması Gereken Temel Kurallar	102
Mevzuat.....	109
Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu.....	109
Yönetmelik.....	127
Türkiye Arabulucular Etik Kuralları.....	157
7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu İlgili Maddeleri	165
6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İlgili Maddeleri	171

Genel	<p>Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri</p> <p>Türk Hukuk Sisteminde arabuluculuk mevzuatı</p> <p>Arabuluculuk nedir?</p> <p>Arabulucu kimdir?</p> <p>Arabulucunun sorumlulukları nelerdir?</p>
Arabuluculuk süreci öncesi	<p>Konu ve kapsam</p> <p>arabuluculuğa elverişli mi?</p> <p>Arabuluculuğa elverişlilik sağlanmış ise başvurunun yapılmasında iradilik ve istisnası olan dava şartı arabuluculuk</p>
Arabuluculuğa başvuru	<p>Başvurunun yapılması</p> <p>Başvuru işlemleri ve yetki</p> <p>Sürecin başlamasının etkisi</p>
Çağrı	Ön görüşmeler ve çağrı
Oturuşların yapılması	İlk oturum ve diğer oturumlar
Sonuçlandırma	Sonuçlandırma çeşitleri
Süreç sonrası olası aşamalar	<p>İcra edilebilirlik şerhi</p> <p>Dava açılması</p>
Mevzuatta yer alan diğer hususlar	<p>Teşkilat</p> <p>Eğitim ve sınav</p> <p>Denetim</p> <p>Etik kurallar</p> <p>Arabuluculuğun geliştirilmesi</p> <p>Etkili taraf vekilliği</p> <p>Müzakerede uyulması gereken temel kurallar</p>
Ek	Mevzuat ve diğer kanunların ilgili kısımları

1. ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI (AUÇ) VE TEORİDE ARABULUCULUK

1.1 Menfaati ihlal edilen tarafın, hak arama özgürlüğü; yasalar çerçevesinde mümkün olmakla birlikte, tarafların uyuşmazlığı çeşitli yöntemlerle de çözme şansları mevcuttur. Bu yöntemler, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri (AUÇ) olarak isimlendirilir. Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleriyle uyuşmazlıkların çözümü son yıllarda pek çok ülkenin kanun koyucularını meşgul etmektedir. Uyuşmazlıkların dava yolu ile çözümü yerine tarafların kendi iradeleri ile uzlaşarak uyuşmazlığa son vermeleri, toplumsal barışın korunması açısından tercih sebebi sayılmaktadır. Bu yolların geniş kapsamlı ve etkin bir biçimde işlerlik kazanması mahkemelerin iş yükünün azalmasına katkı sağlayacaktır. Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri, aslında yargı sistemi ile rekabet içinde olmadığı gibi amaç yargısal yollara başvuru imkânını ortadan kaldırmak da değildir. Tam tersine uyuşmazlıkların çözümü için öngörülen yöntemlere ilave edilmiş tamamlayıcı yöntemler topluluğudur ve Devlete ait olan yargı yetkisinin mutlak egemenliğine zarar vermeden uyuşmazlıkların daha basit ve kolay çözümü amaçlanmaktadır.

1.2 AUÇ yollarının isimlendirmesinde geçen “alternatif” kelimesi, adalet sistemine getirilen bir alternatif veya adaleti sağlama görevinin üstlenilmesi değil, uyuşmazlığın çözümünde alternatif oluşturulmasıdır. Uyuşmazlık çözümünde alternatif bir yöntemin olması sadece AUÇ'ler olarak da değerlendirilemez. Uyuşmazlık çözümlerinde yargı yoluna gitmeksiz barışçıl yöntemlerin kullanılması geçmişten bu yana gayri resmi veya resmi biçimde zaten varlığını korumaktadır. Örneğin; bir aile büyüğünün veya tarafların saygınlığını kazanmış bir kişinin araya girerek çözüme katkı sağlaması mümkün olduğu gibi yargı yoluna gidilmesinden sonra davadan feragat veya sulh de taraf iradelerine bağlı çözüm yollarıdır. Öte yandan, alternatif çözüm yolları, avukatlık mesleğini zedeleyen veya engelleyen bir durumda sergilememektedir. Bilakis yargının ve avukatlığın daha da işlerlik kazanmasına hizmet etmeyi amaçlar.

1.3 Bu yöntemlerden birisi de arabuluculuktur. 2002 yılında Birleşmiş Milletler Ticaret Komisyonu (UNCITRAL) tarafından Milletlerarası Ticari Arabuluculuğa ilişkin Model Kanun hazırlanmıştır. Bu düzenleme ile, Birleşmiş Milletler üyesi ülkeler tarafından arabuluculuk hakkında hazırlanacak kanunların mümkün olduğu kadar yeknesak olması amaçlanmıştır. 1998 yılından itibaren Avrupa Birliği içinde de uyuşmazlıkların

anlaşmak suretiyle çözümünü konusunda çalışmalar başlamıştır. 15-16 Ekim 1999 tarihinde Tampere’de düzenlenen Avrupa Birliği zirvesinde, üye devletler Avrupa’da adalete daha iyi erişime ilişkin olarak mahkeme dışı alternatif yöntemler oluşturmaya davet edilmiştir. Bu bağlamda ve avantajları dolayısıyla arabuluculuk, Türk Hukuk Sistemine kazandırılmıştır.

1.4 Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları arabuluculukla sınırlı değildir. Her ülkeye ve sosyolojik gerçeklerine uygun alternatif uyuşmazlık çözümleri mevcuttur. Arabuluculuk Türk Hukuk Sistemine girmeden önce de AUÇ’nin farklı uygulamaları yasalarımızda mevcuttur ve AUÇ’lerin, etkisiz, sonuçsuz veya kamu düzenini örseleyen uygulamalar olmadığı müşahade edilmiştir. Ceza yargılamasında dahi uzlaştırmaya yer verilmiş olması ve uygulamanın genel kabul görmesi, AUÇ’lerin kamu düzenini ihlal ettiği tezini de çürütür niteliktedir. Uzlaştırma haricinde, örneğin Avukatlık Kanunu m. 35/A gibi farklı alternatif çözüm yolu düzenlemeleri de mevcuttur.

1.5 AUÇ yollarının uygulamada, sonuca varmadaki başarısı bakımından farklılıklar gösterdiği de yadsınmamalıdır. Arabuluculukta ki başarı oranının yüksekliğinin sırrı ise avantajlarından kaynaklanmakta ve yargı yolunu, akla gelecek en son çözüm yöntemi olmaya zorlamaktadır. Zira; Yargı yolunda;

- Uyuşmazlık aleniyet kazanmakta, katı kurallarla süreç ilerletmekte,
- Usul çerçevesinde yaratıcı çözümler üretilmemekte,
- Süreci taraflar kontrol edememekte,
- Taraflar değil hâkim karar vermekte,
- Kararın neticesinde taraflardan biri veya tamamı sonuçtan memnun olmamakta
- İlişkilerin zedelenme ihtimalini barındırmaktadır. Benzer sakıncalar tahkim içinde söylenebilecektir.

Buna karşın arabuluculuğun;

- Tarafların uyuşmazlık çözüm sürecine doğrudan doğruya katılmaları ve sonucun elde edilmesine egemen olmaları,
- Taraflara, geçmişteki sorunlardan sıyrılarak geleceği, bir daha aynı sorunların yaşanmasını önleyecek şekilde planlama imkânı vermesi,

- Pozisyon (haktan) ziyade menfaatleri ve ihtiyaçları esas alması nedeniyle gerçek sorunları ortaya çıkarabilmesi, karşılıklı menfaatlerin gözetilmesi
- Korunmaya değer devamı istenilen bir ilişkin varlığını zedelemekten çözüme gidebilmesi,
- Yargı yoluna gidilmesi halinde karmaşık dava silsilelerini içinde barındırmaması,
- Dostane çözüm odaklı olması ve sosyal barışa katkı sağlaması,
- Kazan – kazan prensibine hizmet etmesi,
- Tarafların serbestliği, eşitliği ve sürecin iradi olması,
- Zaman tasarrufu sağlaması ve hızlı çözüm üretmesi,
- Daha az masraflı olması,
- Sırların gizlilik ilkesi ile bağlantılı olarak alenileşmemesi,
- Esnek ve ılımlı bir süreç olması,
- Uyuşmazlığın uzman kişilerce incelenmesine imkân tanınması,
- Dava yükünü azaltması başlıca tercih nedenleridir.

1.6 Tüm bu olumlu yönlerinin yanında, arabuluculuğun konu ve kapsam bakımından sınırlı oluşu, tarafların sürecin başarıya ulaşması veya sonuç alınabilmesi konusundaki kaygılarından kaynaklanan isteksizlikleri, tarafların alışlagelmiş yargı yolu bağımlılıkları sürecin etkisini azaltmaktadır ancak arabulucunun bilgi ve becerisi ile tarafları aydınlatması sözü edilen dezavantajları ortadan kaldıracaktır.

1.7 Süreç bakımından arabuluculuk;

- Kolaylaştırıcı arabuluculuk (Çözüm önerisi getirmeyen)
- Değerlendirici arabuluculuk (Çözüm önerisi getirebilen)
- Dönüştürücü - ilişki odaklı arabuluculuk (Tarafların gelişimine de hizmet eden arabuluculuk) olarak kategorize edilmektedir.

1.8 Faaliyetin; tarafların muvafakatine bağlı olarak, -dava şartı arabuluculuk sürecine başvuru istisna olmak üzere-, tek arabulucu veya birden fazla arabulucu tarafından yürütülebilir. Birden fazla arabulucunun katılımı ile gerçekleşen yöntemler;

- Ön koltuk / arka koltuk arabuluculuğu: Tecrübeli arabulucu süreçte liderlik eder; daha az tecrübeli veya tecrübesiz arabulucu ise süreci izler ve kendisini rahat hissettiği durumda sürece katılır.
- İş bölümü yapılan arabuluculuk (eş arabuluculuk): Arabulucular konulara göre iş bölümü yapabilir veya her bir arabulucu tek bir taraf ile ilgilenebilir.
- Sıra ile yapılan arabuluculuk: Bu tip eş arabuluculukta arabulucular süreci sıra ile yönetirler. Sıralama arabuluculuk aşamalarına göre yapılabilir. Yani her arabulucu bir aşamayı yönetebilir veya bir arabulucu süreci yönetirken diğeri gözlem yapıp not alır; gerekli gördüğü yerde veya uygun durumda sürece dâhil olabilir.

1.9 Arabuluculuk faaliyetinin

- Hazırlık aşaması: (Çağrı ve ön görüşme gibi arabuluculuğun fiilen başladığı aşama öncesi işlemler)
- Başlangıç aşaması: (Açılış konuşması ve görüşmelerin fiilen başlaması)
- İnceleme ve araştırma aşaması: (Uyuşmazlığın altında yatan sebep ve menfaatleri tespit)
- Müzakere aşaması:(Uyuşmazlığın müzakeresi)
- Sonuç aşaması: (Sonuçlandırma) olarak beş aşamada gerçekleştirilmesi tavsiye olunmaktadır¹.

2. MEVZUAT

2.1 Arabuluculuğun, Türk Hukuk Sisteminde ki temel kanunu olan 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hukuk sistemimize yeni bir kavram olarak giren arabuluculuk ve arabulucuyu, ilkeleri, hakları ve sorumluluklarıyla izah ederken, arabuluculuk teşkilatını da yapısı ve görevleriyle belirlemiştir. Bu bağlamda, Kanun;

1 Arabuluculuğun katı kuralları olmayan bir süreç olduğu gözetildiğinde, söz konusu aşamalara sıkı sıkıya bağlı olunmayabileceği, bir veya bir kaçının birleştirilebileceği kabul edilmelidir. Örneğin; süreç; durum ve şartlar uygunsa, aradaki aşamalar hiç gerçekleştirilmeden, hazırlık aşamasında sonuçlanabilecektir.

- Temel ilkeler
 - İradi olma ve eşitlik
 - Gizlilik
 - Beyan ve belgelerin kullanılmaması
- Arabulucuların hak ve yükümlülükleri
 - Unvanın kullanılması
 - Ücret ve masrafların istenilmesi
 - Taraflarla görüşme ve iletişim kurulması
 - Görevin özenle ve tarafsız biçimde yerine getirilmesi
 - Reklam yasağı
 - Tarafların aydınlatılması
 - Aidat ödenmesi
- Arabuluculuk faaliyeti
 - Arabulucuya başvuru
 - Arabulucunun seçilmesi
 - Arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesi
 - Arabuluculuk sürecinin başlaması ve sürelere etkisi
 - Arabuluculuğun sona ermesi
- Dava şartı arabuluculuk
- Arabulucular sicili
 - Sicilin tutulması
 - Arabulucular siciline kayıt şartları
 - Arabulucular sicilinde silinme
- Arabuluculuk eğitimi ve eğitim kuruluşları
 - Arabuluculuk eğitimi
 - Eğitim kuruluşlarına izin verilmesi
 - İzin süresinin uzatılması
 - Arabuluculuk yetki belgesi
 - Daire Başkanlığına bilgi verme yükümlülüğü
 - Eğitim kuruluşuna verilen iznin iptali

- Kuruluş ve görevler
 - Kuruluş ve teşkilat
 - Daire Başkanlığı
 - Daire Başkanlığının görevleri
 - Kurul
 - Kurulun görevleri
- Ceza hükümleri
 - Gizliliğin ihlali
- Son ve geçici hükümler
 - Kadrolar
 - Değiştirilen hükümler
 - Yönetmelikler şeklinde sistematize edilmiştir.

2.2 6325 sayılı HUAK'ın² yürürlüğe girmesini müteakip, Tablo-1'de görüleceği üzere Kanunda bazı değişiklikler yapıldığı gibi dava şartı arabuluculuk³ kapsamında etkilenen başkaca Kanunlarda olmuştur.

2 Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu

3 Her ne kadar, yasal düzenlemelerde “dava şartı arabuluculuk” kavramı kullanılmış olsa da, bu kavram kanaatimizce “arabuluculuğun dava şartı olması” şeklinde düzeltilmelidir. İş hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklarda arabuluculuğun dava şartı olması gündeme geldiğinde, Arabuluculuk Daire Başkanlığı' da benzer görüşü paylaşmıştır. Zira “dava şartı arabuluculuk” kavramı; arabuluculuğun dava açılabilmesi için gidilmesi gereken bir yol ve usul kuralı olarak algılanmasına yol açabilecektir.

Kapsam	Ana Mevzuat	Etkilenen Mevzuat
İhtiyari arabuluculuk kapsamında;	22/06/2012 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu.	26/01/2013 gün ve 28540 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan HUAK Kanunu Yönetmeliği ve Türkiye Arabulucular Etik Kuralları yayımlanmıştır.
	Anayasa Mahkemesi'nin 10.7.2013 gün ve 2012/94 E, 2013/89 K sayılı kararı.	6325 sayılı Kanunun bazı maddelerinin iptali için açılan dava, tüm talepler yönünden reddedilmiştir.
Dava şartı arabuluculuk kapsamında;	25/10/2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu.	5521 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış,
		7036 sayılı Kanun m. 17 ile 28 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.
		7036 sayılı Kanun m. 11 ile 16 4857 sayılı İş Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.
	06/12/2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun.	7155 sayılı Kanun m.21, 22 ile 6102 sayılı TTK'ya 5/A ve Geçici 12. maddeleri eklenmiştir.
		7155 sayılı Kanun m.22, 23 ile 6325 sayılı HUAK'ın 3. maddesine ikinci fıkraya ve aynı Kanuna 18/A maddesi eklenmiştir.
	02/06/2018 gün ve 30439 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği.	26/01/2013 gün ve 28540 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 6325 sayılı Kanununa dair Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. Türkiye Arabulucular Etik Kuralları güncellenmiştir.
Anayasa Mahkemesi'nin, 11/07/2018 gün ve 2017/178 E, 2018/82 K sayılı kararı.	İş hukuku uyuşmazlıklarında dava şartı arabuluculuk düzenlemesinin iptali için açılan dava, tüm talepler yönünden reddedilmiştir.	

3. ARABULUCULUK

3.1 6325 sayılı HUAK m2/b, arabuluculuğu; Sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan taraf-sız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak tanımlanmaktadır.

Arabuluculuk görüşmelerinde tarafların birbirleri ile iletişim kurmaları ve bunun pekiştirilmesi ile birbirlerine ait menfaatleri ve ortak yönleri daha iyi anlamaları ve somut duruma göre işlerlik kazanabilecek değişik çö-züm seçeneklerini genel bir çerçevede üretip, değerlendirmeleri temin edilir. Arabuluculuk sürecinin işleyişinde ve sonucun elde edilmesinde tümüyle taraflar egemendir.

3.2 Türkiye Arabulucular Etik Kurallarında, arabuluculuğun;

- Taraflara uyuşmazlık konularını belirleme ve açıklığa kavuşturma,
- Farklı bakış açılarını anlama,
- Menfaatlerini tanımlama,
- Olası çözümleri ortaya koyma ve değerlendirme
- İstendiğinde de karşılıklı tatminkâr anlaşmalara varma fırsatını sunma gibi çeşitli amaçlara hizmet ettiği belirtilmiştir.

3.3 11/12/2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 11/07/2018 gün ve 2017/178E, 2018/82 K sayılı kararının genel açıklamalar kısmında ise

“...Uyuşmazlıkların çözümü konusunda temel olarak iki sistemin bulunduğu, birincisinin, yargı yoluyla uyuşmazlıkların çözümü, diğerinin ise yargılama yapılmadan uyuşmazlığın çözümü olduğu, 6325 sayılı Kanun’un 2. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği şekilde uyuşmazlığın taraflarının kendilerini yeterince ifade etme imkânı bulunduğu ve çözümün bizzat taraflarca üretildiği arabuluculuk yönteminde arabulucudan beklenen diyalog sürecinin işlerlik kazanmasına ve canlı tutulmasına katkı sağladığı, bu şekilde taraflar arasında etkili bir iletişim kurularak her iki tarafın da menfaatlerinin en uygun şekilde dengelenmesi esası-

na dayalı olarak yürütölen arabuluculuk müzakereleri ile uyuşmazlıkların kesin ve kalıcı şekilde, daha kısa sürede ve daha az masrafla çözümlenmesinin amaçlandığı, uyuşmazlığın kural olarak aleni olmayan bir ortamda çözümlenmesi ve gizliliğın sağlanması suretiyle tarafların yıpratıcı olmayan bir süreçte, özellikle 6325 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde de vurgulandığı şekilde iş ve ticaret sırlarını da koruyarak uyuşmazlığı çözümlerinin beklendiğı bir süreci hedeflediğı, sürecin ılımlı, esnek ve mücadelecı olmayan bir yapıda kurgulandığı, toplumsal barışa katkı sağlarnasının beklendiğı..." ifade edilmiştir.

3.4 Öte yandan Arabuluculuğın adalete erişimi ve hak arama özgürlüğünü kısıtladığı, hukuki dinlenilme ilkesine aykırılık teşkil ettiği ileri sürölmüş olsa da,

- 25.01.2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 10.07.2013 gün ve 2012/94 E, 2013/89 K sayılı kararında, "...ihtiyari arabuluculuğın, hak arama özgürlüğüne aykırı kabul edilemeyeceğine, yargın ağır iş yükü altında olduğuna, bu durumun adalete erişimi zorlaştırdığına, AUÇ yollarının iddia edilenin aksine; adalete erişimi zorlaştırmayıp, yargının yükünü azaltması sebebiyle kolaylaştırdığına, AUÇ yollarının sırf kişilerin hak aramalarını imkânsız hâle getirmek amacıyla oluşturulmuş etkisiz ve sonuçsuz yöntemler olmadığına..." vurgu yapılmış,
- 11/12/2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 11/07/2018 gün ve 2017/178 E, 2018/82 K sayılı kararında ise "...Anayasal kurallara uygun olmak şartıyla bu tür yöntemlere başvurulup başvurulamayacağı hususu kanun koyucunun takdir yetkisinde bulunduğu ancak kanunların kamu yararının sağlanması amacıyla yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğı olduğu, arabuluculukta iş hukuku alanındaki uyuşmazlıkların olabildiğince hızlı bir şekilde, taraflarca müzakere edilmek suretiyle anlaşma sağlanarak çözümlü, hem işçi hem de işveren lehine iş ilişkilerinin devamını sağlayabileceğı gibi verimliliğın artmasına, çalışma barışının korunmasına ve ölkede ekonomisinin olumlu yönde etkilenmesine de katkı sağlayabileceğı, öte yandan Kanun'da arabuluculuk kurumunun, mahkemelerin yerine geçecek bir uyuşmazlık çözüm yolu olarak düzenlenmediğı, mahkemelere ait olan uyuşmazlıkları çözüme yetkisinden farklı